

УДК 94 (497.11) "1880/1915" : 930.255

НАЧЕЛСТВО ОКРУГА ТОПЛИЧКОГ 1880-1915. ГОДИНЕ

Увод

Сретењским уставом из 1835. године управна подела Србије заснована је на окрузима, срезовима и општинама. Од новослобођених крајева Србије, на основу Закона од 17. децембра 1878. године образовани су окрузи: Нишки, Пиротски, Топлички и Врањски.

У састав округа Топличког улазили су срезови: Косанички, Прокупачки, Добрички и Јабланички. По закону о административној подели земље од 1890. године извршена је прегрупација округа и срезова, којом је Нишки округ престао да постоји. Његови бивши Заплањски срез и Нишки срез, као и варош Ниш припали су округу Топличком. Године 1896. поново је установљен Нишки округ. На основу Закона од 16. јула 1866. године и допуне од 21. априла 1885. године, Прокупље је добило статус окружног места, а Куршумлија статус варошице.

Начелство округа Топличког престало је са радом када су 1915. године ове крајеве заузели Бугари.

Фонд је преузет од Архива Србије 24. марта 1969. године по Записнику о примопредаји бр. 02-166/1, на

основу члана 59. Закона о архивској грађи и архивској служби (Сл. гласник СРС бр. 12/1967 г.), а евидентиран је у књизи пријема под бројем 512.

Хронолошки распон грађе у фонду је 1880-1915. Количина грађе је једна архивска кутија. Фонд је сређен архивистички. Није комплетан, недостају године: 1884, 1886, 1888, 1897, 1903 и 1904. Грађа је сређена по деловном броју - како је то чинио и творац фонда. Ревизија овог фонда извршена је марта 2003. године. Приликом ревизије фонда Начелство округа Топличког, упоредо је рађена и ревизија среских начелстава: Прокупачког, Добричког, Косаничког и Јабланичког, који су улазили у састав овог округа. Приликом ревизије поједини предмети који нису имали ознаку ових начелстава, а из садржине докумената у тим предметима види се да је, условно речено, предмет шетао између окружног и среског начелства, определили смо се да те предмете оставимо у начелству округа Топличког. После класификације грађе на године, извршена је систематизација грађе (формирање предмета и сређивање

докумената унутар предмета). Кад у предмету није постојао деловодни број начелства округа Топличког, коришћен је број одељења округа: грађевинског, благajне округа Топличког и окружног одбора округа Топличког. У централном делу овог инвентара,

после описа сваког предмета стављен је његов деловодни број и број листова у том предмету, јер су многи истраживачи користили овај фонд у научне и друге сврхе и том приликом се позивали на тај исти број.

1880. фебруар 8, Прокупље НОТ-1
Одговор начелника среза Јабланичког на наредбу начелника округа да се на име помоћи сиромашним породицама одобри зајам за исхрану. Бр. 460, бр. листова 5.

1880. фебруар 12, Прокупље НОТ-2
Молба начелника Косаничког среза, упућена начелнику округа Топличког за помоћ у новцу, намењеном за исхрану сиротиње у овом срезу. Бр. 512, бр. листова 1.

1880. фебруар 13, Прокупље НОТ-3
Телеграм упућен начелнику Јабланичког среза, да обавести у којој је општини издат новац на име исхране. Бр. 514, бр. листова 1.

1880. мај 15, Прокупље НОТ-4
У вези са дописом министра финансија, комисије за помоћ оскуднима у храни, благajна округа Топличког одобрава зајам за храну, општинама у среским начелствима овог округа. Бр. 1818, бр. листова 21.

1880. мај 18, Прокупље НОТ-5
На основу наредбе окружног начелства, комесар нишког магацина је дужан да свим среским начелствима изда одређену количину кукуруза као зајам за храну. Бр. 1874, бр. листова 6.

1880. јули 12, Прокупље НОТ-6
Предлог начелника среза Јабланичког, упућен окружном начелнику за ослобађање од плаћања данка за друго полугође 1879. године. Бр. 2674, бр. листова 1.

1880. август 3, Прокупље НОТ-7
Преписка између Косаничког среза и Округа Топличког која се односи на стицање права за исплату станарине, за официра Николу Зегу. Без броја, бр. листова 3.

1880. септембар 20, Прокупље НОТ-8
Обавештење упућено управи фондова о одобреном и издатом зајму за помоћ оскуднима у храни, општинама Јабланичког среза. Бр. 3594, бр. листова 2.

1880. септембар 20, Прокупље НОТ-9
Начелник Косаничког среза обавештава начелника округа Топличког о враћању хране узете из нишког магацина. Бр. 3610, бр. листова 1.

1881. фебруар 25, Прокупље НОТ-10
Преписка између начелства округа Топличког и топличке окружне команде која се односи на потраживање квартирине (станарине) за официре стајаћих батаљона. Бр. 78, бр. листова 4.

1882. мај 29, Прокупље НОТ-11
Одговор Јованча Стојановића, механције из Кочана, на саопштење министра унутрашњих дела о обнови механе. Бр. 567, бр. листова 2.

1882. септембар 18, Прокупље НОТ-12
Молба Генералштабног капетана упућена команданту Топличке окружне војске за издавање накнаде коњичком каплару, на име исплате фуражи (сточне хране) за коње и пробовољства (хране) за људе. Без броја, бр. листова 1.

1882. Прокупље НОТ-13
Преписка вођена између батаљона стајаће војске и Топличке окружне команде о исплаћивању станарине пешачком потпоручнику Јовану Цветковићу. Без броја, бр. листова 2.

1882. мај 21/1883. мај 7, Лебане НОТ-14
Преписка у вези са добијеним приходом од утрошених таксених марака, вођена између Топличког начелства и Јабланичког среза. Бр. 601, бр. листова 16.

1885. март 16, Прокупље НОТ-15
По наредби начелника Косаничког среза, упућује се Мехмед Агушевић начелству округа Топличког. Бр. 1243, Бр. листова 1.

1885. јун 16, Београд НОТ-16
Објашњење министарства финансија насловљено начелству округа Топличког у вези уступања земљишта и под којим условима могу извршити убаштињење. Без броја, бр. листова 1.

1885. новембар 10, Прокупље НОТ-17
Начелник Прокупачког среза на предлог начелства округа Топличког, обавештава која села - засеоци припадају појединим општинама. Бр. 5165, бр. листова 2.

1887. децембар 27, Прокупље НОТ-18
Извештај полицијског одељка о издатим количинама хране за потребе црногорских и банаћанских сиротињских породица, упућен министру народне привреде. Бр. 8179, бр. листова 1.

1889. април 17, Прокупље НОТ-19
Према наређењу министра финансија, а према извршеној подели и процени имања Пеке Павловића, одбеглог војводе, наследници имања пристали су да по процени плате оно имање које им је по подели припало, у року од 5 година са 6% годишњег

интереса. Молба да министар финансија продужи рок за исплату за 10 година, није решена. Бр. 2453, бр. листова 6.

1889. јун 12, Прокупље НОТ-20
Наређење министра финансија среским начелницима да на име примљене хране од државе, пошаљу облигације окружном начелству. Бр. 2897, бр. листова 1.

1889. јун 28/1890. април 16, Куршумлија/Прокупље НОТ-21
Окружно начелство тражи од општина Косаничког и Јабланичког среза облигације о издатој храни које су те општине од државе примиле у 1886. години. Бр. 1624, бр. листова 8.

1890. август 7, Прокупље НОТ-22
Захтев сељака из села општине Драгушке упућен министру унутрашњих дела о разгруписавању њихове општине. Бр. 5759, бр. листова 2.

1890. октобар 24, Прокупље НОТ-23
Пред кућом Јове Богдановића, мајора у пензији, нађено је једно писмо без потписа у коме се окружни начелник назива “ситничар” и наводи се како је за начелников рачун Алекса Богосављевић, практикант начелства продавао црногорски пасуљ и како начелник ортачи са Алексом у ситним крађама. Тај пасуљ су куповали Ставра Алексић и Драгутин Анђелковић, трговци из Прокупља од Црногорца Петка Контића, који је изјавио да је исти примио као следовање које му власт издаје. Окружно начелство је наредило да се отвори кривична истрага, с тим да начелство има уверење да је ово писмо писао Иван Вуксановић, писар, кога је окружни начелник отерао из канцеларије због почињених злоупотреба и који овде без занимања живи. После спроведене истраге начелство среза Топличког ослободило је кривице Алексу Богосављевића. Бр. 7248, бр. листова 18.

1890. децембар 31, Прокупље НОТ-24
Кондуит листа за 1890. годину свих полицијских практиканата у Топличком округу. Без броја, бр. листова 22.

1890. новембар 14/1891. јануар 25, Прокупље НОТ-25
По наређењу начелника округа, а на основу изјаве Стајка Ивковића, председника општине прокупачке да је Ивана Вуксановића, досељеног Црногорца, примио у службу као практиканта, а која се испоставила као неистинита, начелник Добричког среза доноси пресуду о прогнанству Ивана Вуксановића у Бугарску. Бр. 7891, бр. листова 13.

1892. децембар 31, Прокупље НОТ-26
Кондуит листа свих полицијских чиновника у округу Топличком за 1892. годину. Бр. 2701, бр. листова 2.

1882. новембар 2/1893. септембар 9, Куршумлија НОТ-27

У интересу одржања реда и мира на граници, округ Топлички забрањује механисање на Преполцу браћи Илији и Дамјану Станковићу, којима је комисија за административно и економско уређење 1882. године одобрила обављање ове делатности. Начелник Косаничког среза обавештава округ Топлички да је механа затворена и да су досадашњи власници отишли у Куршумлију. Власник механе, Јован Станковић се више пута жалио, али је 1893. године жалба одбијена као неоснована. Бр. 2038, бр. листова 21.

1894. фебруар 10, Куршумлија НОТ-28
Преглед стања послова за месец јануар 1894. године Косаничког среза. Без броја, бр. листова 1.

1888. мај 20/1895. јануар 12, Београд/Куршумлија НОТ-29
На основу предлога начелства округа, министарство унутрашних дела одобрава Мати Живадиновићу из Куршумлије, да од 1888. године може обављати привремено механисање на Преполцу. Окружни начелник наређује начелнику Косаничког среза да поступи по решењу министарства финансија, да се Мати обављање делатности на Преполцу одмах забрани. Решење је донето на основу извештаја Топличке царинарнице заједно са рапортима командира кордона и саслушањима свих стражара са карауле да овај механција набавља и кријумчари робу из Турске. Министарство унутрашњих дела је одбило жалбу коју је Мата Живадиновић уложио на решење као неосновану. Бр. 154, бр. листова 40.

1895. август 1, Прокупље НОТ-30
Преглед стања послова за месец јули 1895. године у канцеларији Добричког среза. Без броја, бр. листова 1.

1895. август 3, Ниш НОТ-31
Преглед рада канцеларије Нишког среза за месец јули 1895. године. Без броја, бр. листова 1.

1895. август 5, Куршумлија НОТ-32
Преглед стања канцеларијских послова Косаничког среза за месец јули 1895. године. Без броја, бр. листова 1.

1896. фебруар 5, Прокупље НОТ-33
Преглед плата и других трошкова за полицијску и санитетску струку за округ Топлички и Нишки, Добрички и Косанички срез. Бр. 1063, бр. листова 3.

1896. март 17, Прокупље НОТ-34
Министарство унутрашњих дела издаје наредбу округу Топличком да пошаље детаљнији извештај о убиству хајдука Недељка Питулића извршеног од стране Арнаута. Бр. 1499, бр. листова 2.

1898. децембар 30, Прокупље НОТ-35

Кондуит листа лекарског помоћника окружне Прокупачке болнице за 1898. годину. Без броја, бр. листова 1.

1899. март 10, Прокупље НОТ-36
Кондуит листа Јована Бајића, лекарског помоћника у Прокупачкој болници за 1898. годину. Без броја, бр. листова 1.

1899. март 10, Прокупље НОТ-37
Кондуит листа Ђорђа Брзаковића, апотекара у Прокупљу, за 1898. годину. Без броја, бр. листова 1.

1899. октобар 15, Бошњаци НОТ-38
Преглед трошкова на име преноса земљишта у општини Бошњачкој, срез Јабланички. Без броја, бр. листова 4.

1899. новембар 9, Прокупље НОТ-39
На молбу окружног начелника да се упишу у Београдску богословију, Милан Бајић и Илија Марчетић, ђаци 6-тог разреда Призренске богословије, који су после истеривања из исте прешли у Турску, министар одговара да они не могу бити примљени ни у једну нашу школу и упућују се да се врате натраг у Турску. Без броја, бр. листова 1.

1900. јануар 10, Прокупље НОТ-40
Кондуит листа Јована Бајића, лекарског помоћника у Прокупачкој болници за 1899. годину. Без броја, бр. листова 1.

1901. септембар 13, Прокупље НОТ-41
Изјаве Милића Милојевића и Томе Николића, редова Топличког жандармеријског одреда, да не могу спроводити окривљеног у Нишки казнени затвор услед недостатка новчаних средстава. Бр. 7359, бр. листова 6.

1901. новембар 18, Прокупље НОТ-42
По наредби министра финансија, округу Топличком се шаљу сва акта у спору Михаила Илића и осталих из Гарића против Српске државе због својине земљишта. Без броја, бр. листова 1.

1902. јануар 18 НОТ-43
Срески начелник обавештава окружног начелника да је поднео погрешан рапорт команданту Моравске дивизије о догађајима у овим пограничним крајевима. Без броја, бр. листова 2.

1902. јануар 25, Прокупље НОТ-44
Кондуит листа Ђорђа Брзаковића, апотекара у Прокупљу, за 1901. годину. Без броја, бр. листова 1.

1902. март 24, Прокупље НОТ-45

Уверење да се пешадијском жандарму Војину Милошевићу из Прокупља, који спроводи у управу Београдског казног завода Филипа Ђорђевића, надничара из Прокупља, издају бесплатне железничке карте од Ниша до Београда. Бр. 2520, бр. листова 1.

1902. август 11, Прокупље НОТ-46
Признање начелника округа Топличког о примању плате из благајне округа Топличког за 17 дана месеца маја. Без броја, бр. листова 3.

1905. година НОТ-47
Јавна продаја њива, ливада и другог земљишта код пореске власти у 1905. години. Без броја, бр. листова 1.

1906. мај 4, Прокупље НОТ-48
Уверење о постаљењу господина Косте Милосављевића, учитеља из Прокупља, за председника бирачког одбора у општини Орљанској. Бр. 3453, бр. листова 2.

1906. јуни 14, Прокупље НОТ-49
Уверења о растојањима између места која издаје грађевинско одељење начелства округа Топличког и приложени рачуни председника бирачких одбора на име накнаде за учињене путне трошкове. Бр. 2382, бр. листова 7.

1906. јуни 30, Прокупље НОТ-50
Сведочанство о свршеној гимназији Миладина Радојичића из Клатичева, шумара среза Прокупачког и уверење да је завршио практичну шумарску школу у Краљеву. Без броја, бр. листова 2.

1907. април 28, Прокупље НОТ-51
Министарство унутрашњих дела кажњава господина Живка Живковића, секретара начелства округа Топличког, одузимањем плате за 6 дана у корист пензионог фонда, зато што је упутио министру лично једно писмо којим је покушао да парира извештај начелника окружног као његовог старешине и овога сумњио и вређао. Бр. 3735, бр. листова 5.

1907. август 21, Прокупље НОТ-52
Табеларни преглед општина у округу Топличком сачињен према шифрованој депеши министра унутрашњих дела. Без броја, бр. листова 18.

1907. новембар 9, Прокупље НОТ-53
Грађевинско одељење начелства округа Топличког издаје уверење господину Милутину Томићу, полицијском писару, о растојању између Прокупља и Ниша. Бр. 1005, бр. листова 1.

1907. новембар 18, Прокупље НОТ-54
Преглед из кога се види колико округ Топлички има општина, називи истих, из којих су села оне састављене, у ком месту ће бити гласање на дан 18. новембар

1907. године за избор општинских одборника, како се зову садашњи председници општина, одакле су, којој политичкој странци припадају, колико општина има правних гласача, колико је гласало и какви су сада изборни изгледи. Без броја, бр. листова 12.

1907. новембар 20, Прокупље НОТ-55
Реверс који је од начелника округа примио Стојан Тасић из Кочана, на име примљене златне медаље за грађанске заслуге. Без броја, бр. листова 1.

1907. новембар 30, Прокупље НОТ-56
Рачун за исплату путних трошкова према пређеној километражи, на име Милана Ђ. Димитријевића, писара окружног начелства који оверава начелника округа. Бр. 4568, бр. листова 3.

1907. децембар 15, Прокупље НОТ-57
Благајничко одељење начелства округа Топличког прилаже рачун господина Сотира Аранђеловића, начелника овог округа, министру унутрашњих дела с молбом да се одобри потребна сума новца за исплату овог рачуна. Бр. 4800, бр. листова 2.

1908. јун 9, Прокупље НОТ-58
Преглед стања канцеларијских послова начелства округа Топличког за месец мај 1908. године. Бр. 4088, бр. листова 2.

1908. децембар 15, Прокупље НОТ-59
Решење окружног начелника да се господин Радомир Васиљевић, начелник Косаничког среза, новчано казни због неизвршавања својих дужности. Бр. 10260, бр. листова 2.

1909. август 31, Прокупље НОТ-60
Образложење месне контроле округа Топличког о пријављеним дуговима Мил. Ђурђевића разним институцијама и приватним лицима. Без броја, бр. листова 1.

1909. септембар 6, Прокупље НОТ-61
Суд општине Прокупачке шаље окружном начелству списак места која сачињавају општину Прокупачку са знаком колико које има правних гласача по бирачком списку. Бр. 7550, бр. листова 2.

1910. фебруар 8, Прокупље НОТ-62
Реверс о признању Јована Татића из Тулара да је од начелства Прокупачког среза примио уверење на право механства. Бр. 124, бр. листова 2.

1910. март 19, Прокупље НОТ-63
Извештај суда општине Доњо Речичке, као и уверење исте општине, да се молилац Стеван ослободи плаћања болничког трошка, с обзиром на његово имовно стање. Бр. 2356, бр. листова 2.

1910. мај 15, Брестовац НОТ-64
Саслушање Петка С. Јовановића, кафеције из Брестовца, у вези са рабацијама из околине Прокупља, којима је воз прегазео кола и волове. Без броја, бр. листова 2.

1909. новембар 18/1910. август 2, Ниш/Рашка НОТ-65
Према наређењу министарства унутрашњих дела спроводи се у начелство округа Топличког Милан Обрадовић из Рилца, осуђеник Нишког казненог завода, осуђен због крађе, да би се извршила потребна истрага у вези са његовим наводним саучесницима, с молбом да се после извршеног суочења врати овом заводу на даље издржавање казне. Бр. 5768, бр. листова 12.

1910. септембар 12, Прокупље НОТ-66
На извештај суда општине Дубовске о потреби отварања још једне механе, начелник Добричког среза одговара да у селу Дубову постоји већ једна привремена механа одобрена решењем господина министра унутрашњих дела, која је довољна за подмиривање потреба у овом селу. Бр. 7634, бр. листова 1.

1910. новембар 24, Прокупље НОТ-67
Окружни одбор округа Топличког наређује суду општине Драгушке да се у општински буџет правилно унесе онолика сума колико основна школа Драгушка потражује. Бр. 1126, бр. листова 4.

1910. новембар 25, Прокупље НОТ-68
Према наређењу окружног начелства, начелник Прокупачког среза прослеђује извештај о оптуженом Марку Карличићу из Шир. њиве, у односу на кога се спроводи истрага због крађе. Бр. 10058, бр. листова 2.

1911. март 21, Београд НОТ-69
Благајница округа Топличког подноси државној главној благајници списак издатих пензија имовницима за месец фебруар 1911. године; извод расхода за фебруар 1911. године. Бр. 913, бр. листова 5.

1911. септембар 30. Прокупље НОТ-70
Извод нађеног стања депозитне касе начелства округа Топличког при редовном прегледу за месец септембар 1911. године. Без броја, бр. листова 1.

1911. октобар 9. НОТ-71
Парох Маринковић из Бучја извештава да је Козар Симо из Стријежевице, стар 20 година после издржавања казне дошао кући, отворио своју радњу и пред женидбом је. Без броја, бр. листова 1.

1911. децембар 1, Прокупље НОТ-72
Списак чиновника у пензији којима је издата пензија за месец новембар 1911. године од стране благајнице округа Топличког. Бр. 5806, бр. листова 1.

1909. април 14/1912. мај 3, Бања/Прокупље НОТ-73
Кривично одељење средске канцеларије начелнику Косаничког среза подноси извештај о:

- 1) Предметима заузећа државне утрине и кријумчарене грађе од стране господина Радомира Васиљевића, бившег средског начелника;
- 2) Предмету крађе стоке Радојичићу из Шатре;
- 3) Кривици Јефте Копривице из Бајовића Лазова за крађу коња и примање арнаута;
- 4) Приложеној тапији Радисава Максимовића из Шатре;
- 5) Предмету кривице Нуле, кћерке Радисава Максимовића из Шатре, за чедоморство. Бр. 3431, бр. листова 8.

1912. јули 10, Доња Топлица НОТ-74
Кривични испит из суда општине Доњо-топличке Светозара Марковића Ужичанина, слуге Марије Мијаиловић из Горњег Мушића, окривљеног за самовољно сечење шуме и испити сведока и тужиље по кривици. Без броја, бр. листова 9.

1913. април 19, Блаце НОТ-75
Објава сталне војне болнице из Битоља, за редова 3. чете 2. батаљона 2. пука 1. позива Милана Јовановића из Барбатовца, округ Топлички, који се на основу комисијског прегледа пушта кући на 30 дана боловања и признаница о примљеном новцу из касе начелника станице Блачке који му следује за 30 дана по објави. Бр. 1501, бр. листова 3.

1913. април 19, Блаце НОТ-76
Објава сталне војне болнице из Битоља, за редова 3. чете 2. батаљона 2. пука 1. позива Антонија Веселиновића из Рашице, округ Топлички, који се на основу комисијског прегледа пушта кући на 30 дана боловања и признаница о примљеном новцу из касе начелника станице Блачке који му следује за 30 дана по објави. Бр. 1502, бр. листова 3.

1913. април 19, Блаце НОТ-77
Објава коју издаје стална војна болница из Битоља, за редова 3. чете 2. батаљона 2. пука 1. позива Марка Шеговића из округа Топличког, који се на основу комисијског прегледа пушта кући на 25 дана боловања и признаница коју је примио из касе начелника станице Блачке на име новчане хране за 25 дана по објави. Бр. 1504, бр. листова 3.

1913. април, Блаце НОТ-78
Објава коју издаје стална војна болница из Битоља, за каплара 1. чете 4. батаљона 2. пука 1. позива Живојина Вуксановића из Блаца, округ Топлички, који се на основу комисијског прегледа пушта кући на 42 дана боловања и признаница коју је

примио из касе начелника станице Блачке на име новчане хране за 42 дана по објави. Бр. 1512, бр. листова 3.

1913. август 24, Прокупље НОТ-79
Телеграм о владању Милета Букумировића, упућен начелнику округа Топличког. Бр. 3685, бр. листова 1.

1913. септембар 29, Трнава НОТ-80
Суд општине Трнавске издаје уверење Љубомиру Миловановићу из Тржаве да је писмен и да је владања врло доброг, јер није никад осуђиван. Без броја, бр. листова 1.

1913. децембар 20, Прокупље НОТ-81
Пуномоћје које издаје Светислав Миљковић, опанчар из Прокупља, свом зету господину Јовану Коцићу, економу болнице, да га може пуноважно потписивати. Ово пуномоћје је регистровано у начелству округа Топличког. Бр. 7012, бр. листова 2.

1914. април 15, Прокупље НОТ-82
Телеграм упућен из министарства окружном начелству, да обавести ово министарство да ли је лекар среза Добричког обишао села Шарлинце и Мекиш и да ли је у истим нашао случајеве великих богиња. Бр. 3598, бр. листова 1.

1915. март 19, Ниш НОТ-83
Наредба министарства финансија да начелство округа Топличког утврди чија је кривица и одговорност што је општина Прекадинска, Прокупачки срез, остала без одобреног општинског буџета за 1914. годину. Без броја, бр. листова 2.

Без датума и места НОТ-84
Списак потребних азбучних слова за регистар канцеларије начелства округа Топличког. Без броја, бр. листова 1.

Без датума и места НОТ-85
Скица неколико оближњих села до Јастрепца у Прокупачком срезу, округ Топлички. Без броја, бр. листова 1.